

NIET OP SCHOOL?

Naar school gaan
EEN KWESTIE VAN
VERTROUWEN

“Ik wil dat mijn kind gelukkig is op haar/zijn school.”

Je hoort vaak dat ouders te weinig ‘betrokken’ zijn bij de schoolloopbaan van hun kind(eren).

Men bedoelt dan “dat ouders de taken van de leraren te weinig ondersteunen.”

Maar, is er vanuit de scholen ook voldoende betrokkenheid op ouders? Verwachten de leraren deze betrokkenheid? **Beschouwen ze deze betrokkenheid als iets positiefs?**

Ouderbetrokkenheid is niet alleen voor het welbevinden en de schoolresultaten van leerlingen belangrijk. **In het kader van het voorkomen en het aanpakken van vroegtijdige schooluitval is je betrokkenheid als ouder ook zeer onmisbaar.**

‘Ouders kunnen de (schoolse) ontwikkeling van hun kinderen ondersteunen door de algemene kwaliteit van de opvoeding.’ En verder: ‘Ouders kunnen de schoolloopbaan ondersteunen door hun specifieke betrokkenheid bij het onderwijs aan hun kind.’

(Colpin, Soenens en Goossens in Handboek diagnostiek in de leerlingenbegeleiding 2016).

ALLE OUDERS VOELEN ZICH BETROKKEN BIJ HUN KIND. ALLE OUDERS WILLEN HET BESTE VOOR HUN KIND.

Soms zijn er omstandigheden die doen vermoeden dat bepaalde ouders zich niet betrokken voelen. Dit kan je maar ophelderen door in gesprek te gaan met deze ouders. In een gesprek kun je 'de ouderlijke en schoolse' taken beter op elkaar afstemmen. Zo kunnen ouders en het schoolteam samen werken aan de opvoeding en ontwikkeling van een kind. Een open schoolcultuur waarin **een duidelijke visie op samenwerking** voorop staat, is belangrijk om deze doelstelling te realiseren.

Tips voor het gesprek in de ouderraad:

- is voor jou de betrokkenheid van jouw ouders belangrijk geweest om goede schoolresultaten te behalen, om graag naar school te gaan?
- een betrokken ouder is een ouder die... (vul aan)
- wat heb je nodig om een betrokken ouder te zijn?
- voel je dat ouderbetrokkenheid vanuit het schoolteam wordt gestimuleerd. Zo ja, hoe? Zo nee, hoe?
- Moeten leraren gevormd worden in het stimuleren van ouderbetrokkenheid? Hoe?

*Ik denk dat iedereen, ieder mens,
minstens van één iemand houdt,
zijn moeder, zijn vader, zijn oma,
zijn oude schoolmeester, zijn vriend of vriendin...
en als hij niet van iemand houdt,
dan wel van een hond, van een duif of een koolmees
die 's winters op zijn vensterbank geduldig wacht op een paar kruimels brood.*

*Maar als er toch iemand zou zijn, ergens ver weg in de steppe,
waar nooit iemand komt,
of midden in een stad op de achtenveertigste verdieping van een wolkenkrabber
met gordijnen voor de ramen en dubbele sloten op de deur,
die van geen enkel mens of dier houdt,
dan houdt die iemand misschien nog wel van zichzelf.*

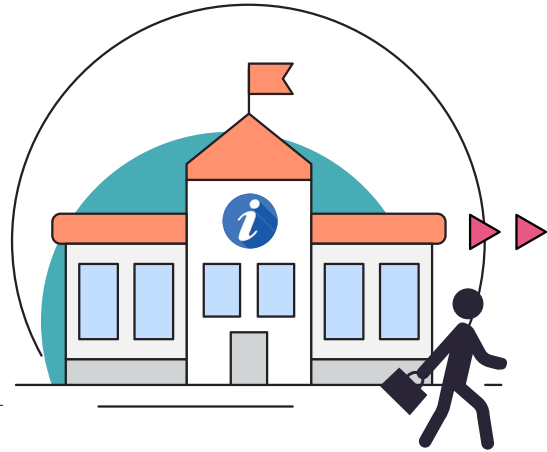
*Maar als hij ook niet van zichzelf houdt,
dan weet ik het niet meer.
'Houd dan maar van mij!' zou ik naar hem willen roepen of schrijven of sms'en.*

VROEGTIJDIGE SCHOOLVERLATERS

Heel wat jongeren behalen geen getuigschrift of diploma omdat ze **vroegtijdig hun schoolloopbaan onderbreken**. De redenen daarvoor zijn zeer uiteenlopend.

Onvoldoende ouderbetrokkenheid

- of deze niet kunnen tonen of concretiseren?-
schuift men vaak naar voor als één van de mogelijke oorzaken.

De koepel van ouders en ouderverenigingen van het Vrij Onderwijs, de VCOV, is bekommerd om het toenemend aantal **vroegtijdige schoolverlaters**.

Kinderen en jongeren hebben recht op **een toekomst waarin ze zichzelf kunnen ontplooiën**. Een geslaagde schoolloopbaan, het behalen van een getuigschrift of een diploma is daarvoor een onmisbaar vertrekpunt.

Wij vinden het belangrijk ouders en ouderraden te informeren en wakker te maken voor dit groeiend probleem. En we doen voorstellen voor een mogelijke aanpak.

Het begin van het begin: de stap naar de kleuterschool

Latere schooluitval is volgens onderzoekers vaak te voorspellen vanuit het feit dat een bepaalde groep ouders **hun jonge kinderen niet of niet voldoende** naar school laten gaan: negatieve schoolervaringen en kansarmoede spelen hierin een rol. Het is daarom belangrijk dat je kinderen zo snel en zo vaak mogelijk naar het kleuteronderwijs gaan. Dit is de start van een hopelijk succesvolle schoolloopbaan.

Het welbevinden van leerlingen en hun ouders is daarvoor belangrijk: leerlingen moeten zich van in het begin goed voelen op school én ouders moeten zich vanaf het eerste contact welkom voelen op school.

Een fijne, succesvolle en volledige schoolloopbaan is voor kinderen en jongeren kostbaar en meer dan het behalen van een diploma alleen:

- een diploma behalen is en blijft een belangrijke voorwaarde opdat je later kan functioneren in onze maatschappij;
- je verhoogt met een gepast diploma je kansen om **een geschikte job** te vinden op de arbeidsmarkt;
- je welzijn en geluk worden niet alleen bepaald door het hebben van een diploma. Maar, het behaald hebben van een diploma is belangrijk om je goed te voelen, het geeft **een fijn gevoel van eigenwaarde**.

Ouders en ouderraden kunnen in hun engagement op school heel wat initiatieven nemen om **het belang en de waarde van een geschikt diploma** in de verf te zetten. Zo'n sfeer moet men laten leven, creëert men niet op één twee drie. In deze brochure zetten we een aantal overwegingen en mogelijke acties voor jullie op een rijtje.

Wie is die vroegtijdige schoolverlater eigenlijk?

Een vroegtijdige schoolverlater is een leerling die het Vlaams secundair onderwijs verlaten heeft **zonder voldoende 'kwalificatie'**.

Als 'kwalificatiecriterium' geldt:

- diploma Secundair Onderwijs;
- studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs (bso);
- een eindgetuigschrift behaald in het deeltijds beroepssecundair onderwijs;
- een certificaat behaald in de leertijd (syntra);
- een getuigschrift behaald in opleidingsvorm 3 van het BuSO (Buitengewoon Secundair Onderwijs);
- een certificaat behaald in het modulair stelsel van het bso, dbso en BuSo OV3 (opleidingsvorm).

Een leerling die voor de eerste keer haar/zijn schoolloopbaan onderbreekt zonder één van bovenstaande kwalificaties te behalen, wordt beschouwd als een vroegtijdige schoolverlater in het jaar X als hij of zij:

- ingeschreven was in het SO in het jaar X;
- niet meer ingeschreven is in het jaar X1;
- geen enkele van bovenvermelde kwalificaties heeft behaald;
- niet meer leerplichtig is.

Een leerling die in een bepaald schooljaar voor de eerste keer één van bovenstaande kwalificaties behaalt, behoort voor dat schooljaar tot de gekwalificeerden.

Het percentage vroegtijdig schoolverlaten is het resultaat van de verhouding tussen enerzijds vroegtijdige schoolverlaters (teller) en anderzijds de som van vroegtijdige schoolverlaters en gekwalificeerden (noemer)

1. ROL VAN DE OUDERKOEPERVERENIGING(EN) EN DE OVERHEID?

De overheid zoekt naar wegen om vroegtijdige schooluitval aan te pakken:

Flexibele leerwegen, lerende netwerken, de examencommissie van de Vlaamse gemeenschap (de vroegere 'middenjury'), thuisonderwijs, duaal leren, een goede schoolloopbaanbegeleiding, tussentijdse kwalificatie van verworven competenties... stelt men voor als mogelijke oplossingen in de schoolloopbaan van een leerling zelf.

Daarnaast wil men werk maken van een beter welbevinden op school. Een goed uitgebouwd zorgbeleid, een goede samenwerking met het CLB en de welzijnssector, een gepaste aanpak van de preventie en aanpak van spijbelen, pestpreventie, de coachende rol van de leraar,... kunnen (risico)leerlingen stimuleren om hun schoolloopbaan goed af te ronden.

Ouders, ouderwerkingen, oudercomités en ouderraden kunnen tot slot een belangrijke rol spelen in het voorkomen van vroegtijdige schooluitval. Zij kunnen de andere ouders van de school van hun kinderen sensibiliseren en informeren over de manier waarop men kan werken aan de preventie en aanpak van vroegtijdige schooluitval. Ouders kunnen, samen met het schoolteam, werken aan een sfeer waarin leerlingen en hun ouders voelen dat ze met om het even welke vraag bij hen terecht kunnen, ook deze met betrekking tot dreigende schooluitval.

De structurele mogelijkheden op een rijtje gezet:

De bedoeling van onderstaande maatregelen is om leerlingen maximaal aan hun trekken te laten komen in het onderwijsaanbod, om leerlingen graag naar school te laten gaan.

- **Flexibele leerwegen** zijn vaak nog ‘een onbekende’ in ons basis- en secundair onderwijs.

Toch hebben Vlaamse scholen de mogelijkheid om deze aan te bieden. (Merk op: flexibele trajecten, waarbij leerlingen vrijgesteld worden of anders geattesteerd worden, zijn voorbeelden van flexibele leerwegen.)

Wat zijn flexibele leerwegen dan wel? Er zijn drie mogelijkheden!

1. Leerlingen kunnen binnen eenzelfde klas op hun maat les krijgen. Leraren doen dan aan **‘binnenklasdifferentiatie’**. De leraar zoekt welke manier van leren het best is voor de betrokken leerling om maximale leerresultaten te bereiken. Kortom, de leraar van een klas geeft aangepast les aan de leerlingen van eenzelfde klas. De leraar vertrekt van de vraag wat elke leerling specifiek nodig heeft om zich maximaal te kunnen ontplooiën.
2. Scholen kunnen het klassensysteem doorbreken door **‘externe differentiatie’**. Verschillen tussen leerlingen worden dan opgevangen door ze in verschillende groepen in te delen. Remediëring, verdieping, verbreding van de leerstof worden zo beter mogelijk. Organisatorisch opent deze aanpak perspectieven: scholen kunnen zo ‘soepel’ omspringen met lesroosters, kunnen leerlingen bijvoorbeeld op het einde van een graad (na het tweede jaar, na het vierde jaar, na het zesde jaar in het SO) attesteren.
3. In het **‘onderwijs voor specifieke doelgroepen’** kunnen leerlingen terecht die bijvoorbeeld vrijgesteld worden van een leerstofonderdeel omdat ze dit al eerder voldoende verwerkt hebben. Leerlingen die vrijgesteld worden voor een leerstofonderdeel omdat ze hoogbegaafd zijn, een leerstoornis hebben, overzitten,... kunnen in deze 3de optie terecht. De school voorziet dan wel een alternatief programma voor de vrijgekomen lestijd.

In het basisonderwijs komen de drie vormen van differentiatie al vaak voor. **Binnenklasdifferentiatie** is de norm in vele basisscholen. Hierbij is er oog voor verscheidene soorten differentiatie: in tijd, hoeveelheid, werkvorm, moeilijkheidsgraad...

Enkele scholen organiseren **structureel externe differentiatie**. Voor wiskunde en Nederlands volgen sommige leerlingen bijvoorbeeld in een jaar hoger of lager les.

In de basisschool is een IHP (**individueel handelingsplan**) ondertussen ingeburgerd. Het M-decreet heeft het gebruik hiervan in een hogere versnelling geplaatst. Deze handelingsplannen worden ook gebruikt voor kinderen die hoogbegaafd zijn.

Secundaire scholen hebben nog schrik om de weg van de flexibele leerwegen te bewandelen.

Waarom? Onbekend maakt onbemind?

Tips voor het gesprek in de ouderraad:

- een schoolteam moet echt werk willen maken van **'inclusie': alle leerlingen** moeten op school terecht kunnen. Het is belangrijk dat men werk maakt van **een visie op inclusie voor alle leerlingen!** Op de ouderraad en de schoolraad kan hierover overleg gepleegd worden!
- scholen moeten over **voldoende middelen en infrastructuur** beschikken om flexibele leerwegen in de praktijk te kunnen creëren en aan te bieden. Wat is er nodig?
- leraren moeten **vorming** genoten hebben in het werken met leerlingen die gebruik maken van flexibele leerwegen. Welke vorming is gewenst?

Ouders zijn in de realisatie van deze flexibele leerwegen belangrijke gesprekspartners. Zij weten best hoe hun kind makkelijker tot leren komt. Zo kunnen zij samen met het schoolteam werken aan de meest passende flexibele leerweg voor hun kind. Flexibele leerwegen motiveren immers bepaalde leerlingen meer/anders dan het klassieke jaarklassensysteem.

• **Lerende netwerken**

Dit is een omgeving waarin leerlingen bij elkaar worden gebracht in functie van leren, hetzij fysiek, hetzij virtueel (internet), hetzij een combinatie van beide.

In een lerend netwerk schep je **voorwaarden voor mensen die iets aan een bepaalde situatie willen veranderen**. Bijvoorbeeld: leerlingen die schoolmoe zijn of dreigen te worden, kiezen bewust en ongedwongen om deel te nemen aan een lerend netwerk.

Daarnaast is een lerend netwerk ook een **creërende** omgeving. De groep creëert iets, er komt iets uit. Iemand doet mee met een lerend netwerk omdat die persoon leervragen heeft. In een lerend netwerk hoort zij/hij zaken die helpen om zijn leervraag te verwerken en daarin stappen te ondernemen. Zij/hij groeit er als persoon.

Kortom, in een lerend netwerk of leernetwerk wisselen leerlingen, vanuit een gezamenlijke interesse voor een bepaald kennisgebied, doelbewust kennis en ervaringen uit. Zo ontwikkelen ze nieuwe inzichten, oplossingen of werkwijzen.

- **Netwerken leerrecht**

Netwerk Leerrecht is een samenwerking tussen CLB, bijzondere jeugdzorg en gehandicaptenzorg om alternatieven te bieden aan jongeren bij wie de binding met het regulier onderwijs ernstig verstoord is. Het netwerk zoekt alternatieve dagbesteding voor deze leerlingen om hen zo nieuwe kansen op persoonlijke groei en leren te bieden. (o.a. Rizsas, Arktos, Koïnoor, Reisburo, zorgboerderijen, privé-organisaties, Leren Ondernemen, Wonen en Werken, vrijwilligerswerk, ...).

- **Examencommissie**

In België heb je leerplicht tot **achttien jaar**. Dit betekent dat ieder kind moet leren. Leerplicht betekent niet dat je ook schoolplichtig bent. Je kan ook via **huisonderwijs** aan de leerplicht voldoen.

Als je het diploma secundair onderwijs hebt behaald vóór de leeftijd van 18 jaar, ben je niet meer leerplichtig.

Als je nog geen achttien jaar bent, ben je **leerplichtig**. Je moet ofwel ingeschreven zijn in een school voor voltijds secundair onderwijs ofwel huisonderwijs krijgen.

Als je niet meer ingeschreven bent in een secundaire school en je wil examens afleggen via de Examencommissie, moet je een verklaring van huisonderwijs invullen om in orde te zijn met de leerplicht.

De Examencommissie biedt **geen cursusmateriaal aan**. Je moet zelf op zoek gaan naar het nodige cursusmateriaal.

Een overzicht van de leerstof kan je in de vakfiches raadplegen. Per vak wordt een vakfiche opgesteld.

- een lijst met handboeken die je kan gebruiken om je op de examens voor te bereiden;
- een overzicht van de leerinhouden;
- informatie over het verloop van het examen;
- website examencommissie.

M.b.t. secundair onderwijs

- het is **niet nodig** dat je lessen volgt in het secundair onderwijs om te kunnen deelnemen aan de examens van de Examencommissie. Het mag wel;
- **let op als je nog leerplichtig bent en examens wil afleggen bij de Examencommissie.** Je kan niet zomaar stoppen met lessen volgen. In dat geval moet je ingeschreven zijn in het voltijds of deeltijds secundair onderwijs of huisonderwijs volgen.

M.b.t het volwassenenonderwijs

- je kan de Examencommissie **combineren** met lessen in het volwassenenonderwijs;
- **resultaten** behaald bij de Examencommissie of in een centrum voor volwassenenonderwijs worden in beide organisaties **erkend en vrijgesteld**;
- om **vrijstelling** te krijgen op basis van een deelattest dat je in het volwassenenonderwijs behaalde, moet je een vrijstellingsprocedure opstarten bij de Examencommissie.

• **Duaal leren**

Bij duaal leren verwerf je vaardigheden in je school, centrum voor deeltijds onderwijs of Syntra-lesplaats én op de werkvloer. Hoeveel dagen je per week op de werkplek leert, hangt af van je studierichting.

Vanaf schooljaar 2018-2019 kunnen alle scholen, Syntra-lesplaatsen en centra deeltijds onderwijs duaal leren organiseren. Naast beroepgerichte richtingen, kan men ook technische richtingen duaal aanbieden. De klemtoon ligt hierbij op leren op de werkvloer.

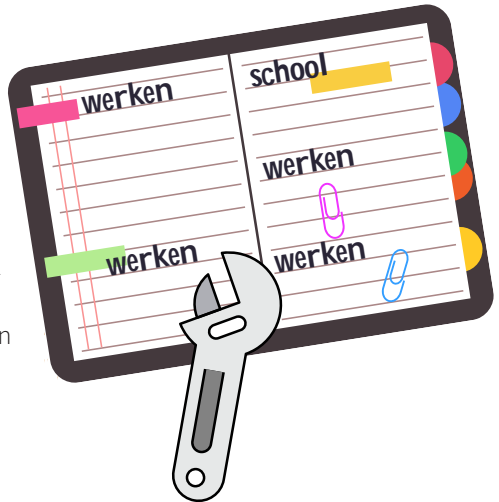
Ben je geslaagd voor de opleiding? Dan ontvang je **een diploma of getuigschrift van de studierichting.**

Ook de aanlooffase is mogelijk. Voor leerlingen die graag zouden instappen in duaal leren en werken en er zich nog niet klaar voor voelen, is er een aanlooffase mogelijk. De leerling kan hierin zijn vakkennis bijspijkeren, oefent sollicitatievaardigheden en leert de nodige arbeidsattitudes aan. De aanlooffase is maatwerk, zolang als nodig, maar zo kort mogelijk. Centra voor deeltijds onderwijs en Syntra-lesplaatsen organiseren deze aanlooffase.

Waarom kiezen voor duaal leren?

Duaal leren heeft heel wat voordelen:

- je ontwikkelt vaardigheden die later goed van pas komen: gepast communiceren op de werkvloer, feedback vragen, met deadlines werken...;
- je leert op school én op de werkplek en doet dus werkervaring op;
- na je studies vind je makkelijker een job.

Hoe kan je deelnemen?

Advies van de klassenraad of het begeleidingsteam

De klassenraad of het begeleidingsteam adviseert of je klaar bent voor duaal leren. Neem voor meer informatie contact op met de klastitularis, leerlingenbegeleider, directie of secretariaat.

Een bedrijf vinden en een contract afsluiten

Op school helpt een trajectbegeleider je om een werkplek te vinden. Na een intake-gesprek sluiten jij als leerling, je school en het bedrijf waar je gaat werken een overeenkomst.

Er zijn 3 soorten overeenkomsten:

- **De stageovereenkomst alternerende opleiding:**

- je leert minder dan 20 uur per week op de werkvloer;
- je ontvangt geen leervergoeding.

- **De overeenkomst alternerende opleiding:**

- je leert minstens 20 uur per week op de werkvloer;
- het bedrijf geeft je een leervergoeding van maximaal 520 euro per maand. Je bouwt ook een aantal socialezekerheidsrechten op en je ouders hebben nog recht op kindergeld.

- **De deeltijdse arbeidsovereenkomst:**

- je leert minstens 20 uur per week op de werkplek;
- je ontvang een loon dat afhankelijk is van de tewerkstellingssector en bouwt een aantal socialezekerheidsrechten op;
- de deeltijdse arbeidsovereenkomst is enkel mogelijk in sectoren waarin de sociale Maribel (voornamelijk de non-profitsector) van toepassing is.

De trajectbegeleider blijft je de hele tijd ondersteunen en begeleiden. Een mentor in het bedrijf helpt je met al je vragen en zorgt voor je opleiding op de werkplek.

- **Thuisonderwijs**

In België is er voor kinderen van 6 tot 18 jaar **leerplicht**. Dat is **geen schoolplicht**. De meeste leerplichtige kinderen volgen les in een erkende school, maar huisonderwijs - soms ook thuisonderwijs of onderwijs thuis genoemd - is ook mogelijk.

Huisonderwijs kan je op verschillende manieren organiseren:

- individueel huisonderwijs: je geeft als ouder zelf les of je stelt een privéleraar aan;
- collectief huisonderwijs: je laat je kinderen naar een privéschool gaan of je organiseert met een aantal ouders samen huisonderwijs voor jullie kinderen.

Om in orde te zijn met de leerplicht, moet je een verklaring van huisonderwijs indienen. En om een diploma of getuigschrift te behalen, moet je **examens afleggen bij de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap**.

Het uiteindelijke doel van al deze vormen van leren is dat **alle** leerlingen een diploma secundair onderwijs behalen. Zo krijgen ze concrete **perspectieven op een gepaste job of een gepaste verderzetting van hun onderwijsloopbaan** in het hoger onderwijs.

Tips voor het gesprek in de ouderraad:

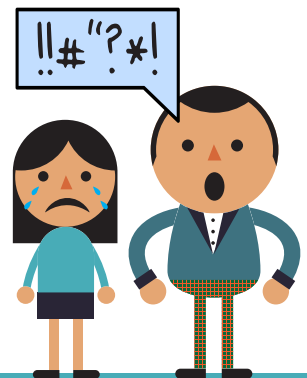
- hoe werk je vanuit de ouderraad/schoolraad aan een motiverend leerklimaat? Hoe probeer je dit doel, samen met het schoolteam, te realiseren?
- stel in de ouderraad of schoolraad voor om alle informatie over alternatieve leerwegen te verzamelen en verspreid deze info naar leerlingen en ouders;
- hoe zien ouders de ideale studieloopbaanbegeleiding? Wat vinden ze belangrijk voor hun kinderen? Hoe bereik je alle kinderen? Welke **middelen** (financieel, projecten, begeleiding) **en infrastructuur** heb je hiervoor nodig?
- hoe betrek je leraren optimaal in dit verhaal? Welke **vorming** vinden ouders daarvoor belangrijk?

Zit de eigenlijke reden voor (vroegtijdige) schooluitval niet dieper?

Wat schort er in ons onderwijs of in onze samenleving zodat leerlingen vroegtijdig de school verlaten?

Enkele vragen om mogelijke oorzaken te verkennen:

- hoe verliepen en verlopen de contacten van ouders en hun kinderen met de school en de ruime onderwijswereld?
- vonden ze hun weg in het grote onderwijsaanbod?
- werden ze goed begeleid in hun zoektocht?
- hoe verliep het studiekeuzep proces?
- hoe werden conflictsituaties – bijvoorbeeld een pestprobleem - aangepakt?
- wat draagt iemand mee vanuit zijn of haar thuissituatie?
- staan de school-en onderwijscultuur niet vaak haaks op de thuiscultuur van leerlingen en hun ouders? Wat moet men dan doen?
- werkt men voldoende samen met welzijnsinitiatieven (binnenschools het CLB en buitenschools het ruime domein van welzijnsinitiatieven) om leerlingen optimaal te begeleiden in hun schoolloopbaan?
- ziet men ouders voldoende als gesprekspartner om te praten over alle aspecten die te maken hebben met de relatie ouders-kind-school?

1.1. Schooluitval is voorbode

- Onderzoek wijst uit dat het belangrijk is om kinderen **zo jong mogelijk** naar school te laten gaan. Naar de kleuterschool gaan is een eerste en zeer belangrijk stap. Vlaanderen doet het zeer goed wat betreft 'kleuterparticipatie', maar het kan toch nog beter! Het Agentschap voor Onderwijsdiensten volgt dit op: ouders die hun kinderen te weinig naar school sturen, krijgen een brief toegestuurd. Ook scholen krijgen een lijst van kleuters die onvoldoende naar school komen. Sinds 2017-2018 is de minimumaanwezigheid van 5-jarige kleuters verhoogd van 220 naar 250 halve dagen.

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/voldoende-aanwezig-in-de-kleuterklas>.

Schooluitval of ongewettigd afwezig zijn is een **voorbode van latere (maatschappelijke) uitval**. Wie niet naar school gaat of wie tijdens haar/zijn schoolloopbaan te vaak ongewettigd afwezig blijft, loopt het risico op een onvolledige schoolloopbaan en/of het niet behalen van een diploma. Daardoor wordt het risico op het niet vinden van een geschikte baan nog groter! En daardoor voelt deze groep mensen zich **niet echt meetellen** in de maatschappij.

- Om al deze redenen is het belangrijk **oog te hebben voor de kwaliteit van de vele contactmomenten** tussen ouders, hun kinderen en de school: inschrijfgesprekken, informatieavonden, brieven, oudercontacten, vormingsavonden, mails, telefoons, ...

Wederzijds vertrouwen is daarin een sleutelwoord.

Tijdens deze contactmomenten kunnen leerlingen, hun ouders en leraren ervaren/overleggen hoe je, rekening houdend met de kennis, interesses, talenten en werkpunten van de leerling, best werk maakt van een geslaagde onderwijsloopbaan.

De VCOV bepleit een **kind- én oudergerichte aanpak** op school!

Rond een kindgerichte aanpak vind je heel veel informatie.
Maar **een oudergerichte aanpak blijft onderbelicht**.

Iedereen wil een goede ouder zijn, maar slaagt daar niet altijd voldoende in.

Daarom is het, naast een kindgerichte benadering, belangrijk stil te staan bij de vraag wat ouders beweegt.

Het ouderperspectief verkennen, betekent dat je je als leraar in de schoenen van de ouders kan verplaatsen zonder er als het ware mee te gaan lopen!

Deze **toekomstgerichte aanpak** staat haaks op de soms eerder sanctionerende aanpak van scholen. Een advies van een lerarenteam mag niet overkomen als een sanctie, maar moet **het resultaat zijn van intern overleg en gesprek** met de leerling en haar/zijn ouders. Een pedagogische maatregel – heroriëntering, (herstelgerichte) sanctie, preventieve schorsing,... - mag geen verrassing zijn en moet in een **juiste context** gesitueerd worden om aanvaard te worden.

- **Toegepast op spijbelen of schooluitval**, gaan er bijvoorbeeld stemmen op om ouders die hun kinderen niet naar school laten gaan, te sanctioneren door (een gedeelte van) de schooltoelage terug te vorderen. Werkt dergelijke aanpak de vicieuze cirkel van (kans)armoede niet in de hand?

De VCOV vindt het belangrijk dat **alle andere pedagogische maatregelen uitgeput** moeten zijn vooraleer men overgaat tot deze aanpak!

Een **positieve en wederzijds waarderende benadering** leidt volgens ons tot andere en betere resultaten.

De **kwetsbaarheid** van ouderschap is, net als het kindperspectief, even belangrijk om mee te nemen in de relatie ouder-kind-school.

- Voor de echt hardnekkige kern spijbelaars/schoolverlaters dringt zich de vraag naar andere oplossingen op. **Samenwerking tussen de school en de sector welzijn** is belangrijk om een plan van aanpak toe te passen voor de hardnekkige spijbelaar én haar/zijn ouders. Het is daarbij belangrijk dat de hulpverleners een **vertrouwensband** opbouwen (continuïteit), gebaseerd op haalbare en concrete wederzijdse verwachtingen.

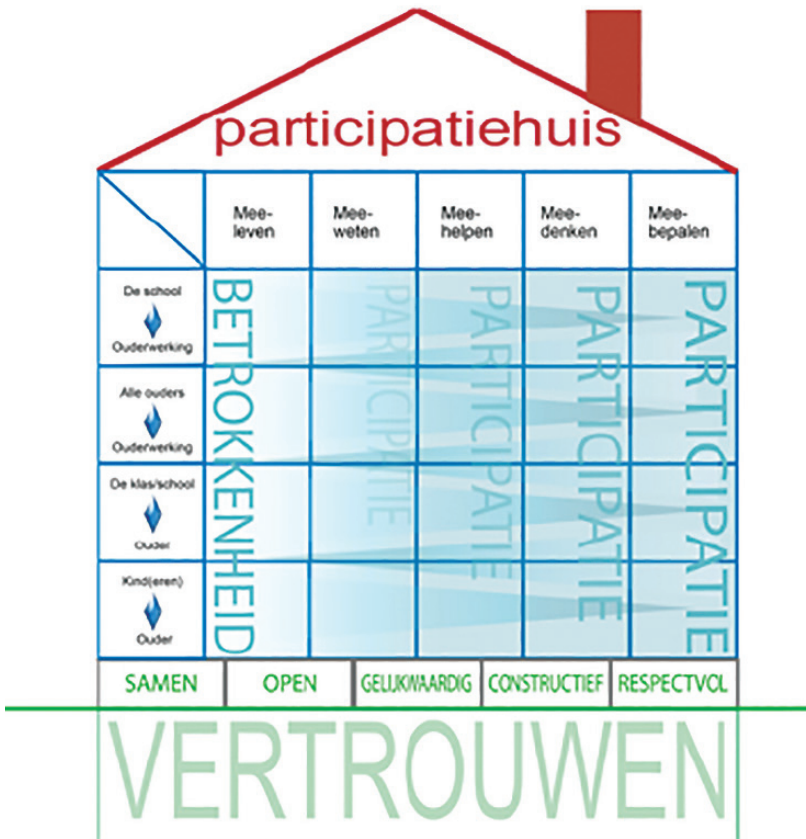
De VCOV vindt het **wederzijds vertrouwen dat de school en ouders elkaar moeten schenken**, noodzakelijk. Elke onderwijspartner – dus ook de leerling en zijn ouders - moet zich inzetten om de samenwerking tussen ouders, de school en, indien nodig, de sector welzijn te verbeteren waar nodig!

1.2. Vertrouwen als basis

- In het **'participatiehuis'** van de ouderkoepelverenigingen is **vertrouwen de basis** waarop een goede relatie tussen ouders en de school wordt opgebouwd. Dit is de rode draad om op een open en respectvolle manier met ouders om te gaan.

Wat maakt bijvoorbeeld dat het vertrouwen vaak wordt beschaamd?

- laattijdig op de hoogte gebracht worden van een probleem;
- een beschuldigende aanpak van ouders;
- de houding ten opzichte van de thuiscultuur;
- ...

- Voor ieder van ons is het vervolgens belangrijk **vertrouwen te hebben in zichzelf**.
 - wat kan je?
 - wat wil je?
 - welke ervaringen waren/zijn voor jou een verrijking?
 - hoe doorworstelde je negatieve ervaringen?
 - waar ben je goed in?
 - hoe voel je je functioneren in de maatschappij?
 - ben je gelukkig thuis, op school, op je werk?
 - leg je makkelijk contacten? ...

- Toegepast op schoolse ervaringen is het belangrijk dat je als kind of als leerling dit **vertrouwen kon ervaren** in de omgang met je leraren.
 - hoe verliep de start van je schoolloopbaan? Welke commentaren gaf men aan jou als ouder? Hoe gebeurde dit? En hoe verliep dit als leerling?
 - kreeg je voldoende begeleiding? Gebeurde je begeleiding op een constructieve of opbouwende manier?
 - had men op een positieve manier aandacht voor jou?
 - hoe wees men op je werkpunten? Voelde je je bevestigd of eerder ‘afgebroken’?
 - ...

- Voor een leerling is het ook belangrijk dat eenzelfde **vertrouwen aanwezig is tussen de leerlingen** onderling. Heel wat aspecten en activiteiten kunnen bijdragen tot meer vertrouwen tussen de leerlingen zelf: een pestpreventiebeleid, vakoverschrijdende activiteiten, themalessen, speelpleinanimatie, interculturele activiteiten, projecten rond relatievorming en seksualiteit, sport, een leerlingenraad, ...

- De school is met andere woorden een uitstekende plek om belangrijke **sociale vaardigheden** te verwerven. Je leert er omgaan met anderen, met andere leefwerelden, met andere normen en waarden. Zo groeit er **wederzijds respect**, een tweede belangrijke bouwsteen voor een goede relatie tussen leerlingen, hun ouders en de school. Het welbevinden van een leerling op school wordt hierdoor erg bepaald.

Het is belangrijk dat scholen inzetten op dit welbevinden. Het is een voorwaarde voor leerlingen – en hun ouders - om zich goed te voelen op school, het is een **basisvoorwaarde om goed te kunnen leren op school**. Dit laatste is nog altijd de eerste taak van een school.

1.2.2. Hoe ervaren ouders en leerlingen vertrouwen?

- Heel wat ouders bewaren **geen goede herinneringen** aan bijvoorbeeld die oudercontacten waar hun kind (alleen maar) in een negatief daglicht werd gesteld. Het kan natuurlijk zijn dat een leerling niet naar wens studeert. Maar, de manier waarop men het probleem aankaart, maakt het verschil. Ouders voelen zich daarom vaak schuldig:

“Wat hebben wij fout gedaan? Wat liep er mis? Hebben wij zo iemand op de wereld gezet?”

Nochtans neemt elke ouder zich voor om alles te doen om goed voor hun kind te zijn... Een ouder ben je en blijf je.

Soms slagen ouders er door omstandigheden niet in de ouder te zijn die ze wensen. Gezondheids- en andere problemen kunnen hiervan de oorzaak zijn. Het is belangrijk dat de omgeving – voor ons is dit nu de school – hier gepast op reageert.

- Als ouders met een **‘slecht-nieuws-boodschap’** naar huis gaan, blijven de gevolgen thuis meestal niet uit.
 - kinderen met een warme thuis weten dat hun ouders met de beste bedoelingen zoeken naar een gepaste oplossing. Scholen met een goed zorgbeleid zullen samen met hen zoeken naar een juiste aanpak. Het is belangrijk dat **alle betrokkenen dit kunnen ervaren**, thuis en op school. Dit is belangrijk om de verdere schoolloopbaan succesvol af te kunnen ronden.
 - kinderen van wie **de ouders zelf negatieve ervaringen** op school mee maakten, verloren vaak het geloof in zichzelf en de school. Zij geven dit gevoel gewild of ongewild door aan hun kinderen:

“Ze zijn je liever kwijt dan rijk.” “Ze zitten niks in met ons.”

Het is goed deze belangrijke ervaringen te kennen/ze mee te betrekken in een gesprek over opvoedingsproblemen. Op die manier weten het schoolteam en de ouders van elkaar wat men precies wil in een probleemsituatie.

- Deze vaststelling moet scholen andermaal aanzetten werk te maken van het **welbevinden van alle leerlingen én hun ouders**. Niet alleen goede oudercontacten zijn daarom cruciaal. Het is belangrijk dat **een schooljaar lang, op elk moment en in elk contactmoment** leerling- én oudervriendelijkheid centraal staan. Zo weten alle betrokken partijen dat ze bij elkaar terecht kunnen, dat ze er zijn voor elkaar.

1.2.3. Vertrouwen tussen ouders en de school

- Ouders en leraren hebben **een gedeelde opvoedingstaak**.

Leraren doen dit **tijdelijk**, ouders doen dit **altijd**.

Om een vertrouwensband te creëren tussen thuis en de school, zoekt het schoolteam best naar manieren om die (tijdelijke) **band concreet te maken en te versterken**. De bedoeling is een kind alle slaagkansen te geven op school, om het ‘goesting’ te doen houden om naar school te gaan.

- Ouders moeten zich, net als hun kinderen, op de eerste plaats **welkom voelen** op een school. Dit welkomstgevoel kan men op school tonen in duizend en één aspecten:
 - waar ontvangt men ouders?
 - hoe ontvangt men de ouders?
 - maakt men tijd?
 - hangt er een sfeer van oudervriendelijkheid?
 - kunnen ouders hun weg makkelijk vinden op school?
 - verlopen de digitale en telefonische contacten respectvol?
 - is de digitale en/of schriftelijke communicatie van de school laagdrempelig en oudervriendelijk?
 - informeert de school de ouders en de leerlingen voldoende over de verwachtingen?
 - mogen leerlingen en ouders hun verwachtingen naar de school verwoorden?
 - kan men makkelijk binnenlopen bij de leerlingenbegeleiding?
 - staan leraren open voor vragen/gesprek?
 - is de directie/een directielid makkelijk te contacteren/te bereiken?
 - ...

De ouderkoepels onderzochten in het verleden het onthaalbeleid van scholen. De resultaten hiervan zijn te vinden op onze website: www.vcov.be.
Tips voor het uitbouwen van een oudervriendelijke school vind je ook op www.vcov.be.

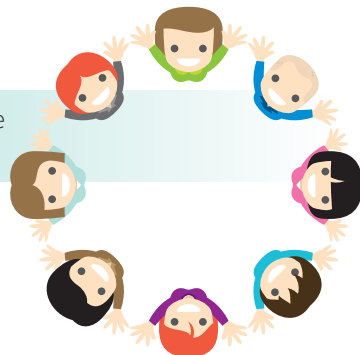
1.2.4. Vertrouwen geven en krijgen

- **Vertrouwen krijg je maar als je ook vertrouwen geeft.** Dit geldt zowel voor de ouders als voor het schoolteam. Zowel voor de leraren als voor de ouders is de vorming en opvoeding van een kind soms problematisch. Alle betrokkenen worstelen dan met de vraag hoe dit best kan opgelost worden. Vertrouwen en dialoog helpen om de aanpak een andere richting te geven. Hoe de leraar en de ouder(s) een situatie beoordelen wordt mee bepaald door **de positie én het perspectief** dat men inneemt.
- Vertaald naar de klaspraktijk is het belangrijk dat het lerarenteam, de leerlingen en hun ouders voortdurend werken aan **het wederzijds vertrouwen**.
- Als het omwille van praktische redenen moeilijker gaat om contacten te leggen met de school en vice versa, kan de zorgcoördinator, leerlingenbegeleider of CLB-medewerker op school deze taak op zich nemen. Een **mentor** (coach), **brugfiguur** (bouwt een goede relatie uit tussen de school, thuis en de ruimere omgeving) **of klasouder** (brugfiguur tussen de ouders van een klas en de school, tussen de ouders van een klas en de ouderraad) kan dit ook doen.
- Met betrekking tot de leerlingenbegeleider is het belangrijk dat er een **onderscheid** wordt gemaakt tussen de verschillende zorgtaken die de leerlingenbegeleider uitvoert en de eventuele pedagogische maatregelen die een MDO (multidisciplinair overleg) of klassenraad treft. Het wederzijds vertrouwen tussen de leerlingenbegeleider, de leerling en de ouders vormt een belangrijke basis in de hulpverleningsrelatie. Dit vertrouwen mag in geen geval geschonden worden door degenen die het sanctioneringsbeleid (de pedagogisch directeur, de prefect,...) uitvoeren. Het schoolteam moet bepalen hoe dit naar de ouders en de leerlingen wordt aangepakt en gecommuniceerd. In de praktijk zal blijken dat er vaak overlappingen/raakpunten zijn. Het **gezag en de deskundigheid** van de leerlingenbegeleiding en het schoolbeleid zijn doorslaggevend om pedagogische maatregelen op een gezonde manier te scheiden van disciplinaire maatregelen.

- Op ruimere schaal is het belangrijk dat ook **het schoolteam werkt aan deze vertrouwensrelatie**. Dit kan zich uiten in de manier waarop rapportcommentaren worden geschreven, de manier waarop er tijdens de oudercontacten wordt gesproken, de aankondiging en gezamenlijke aanpak van remediëring, (gedeelde) zorg enz.

1.2.5. Verwachtingen mogen/moeten

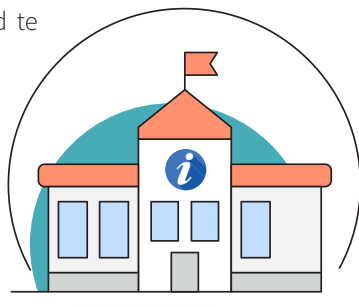
“Wees integer en straal uit dat het belang van de leerlingen boven alles gaat!”

Om vertrouwen te creëren en te bewaren is het belangrijk dat het schoolteam **duidelijke verwachtingen formuleert** naar de ouders en de leerlingen en omgekeerd. Op die manier voorkom je conflicten. Conflicten zijn vaak het gevolg van een misverstand over wie voor wat verantwoordelijk is en wie waarover beslist.

Leraren en ouders verwoorden hun verwachtingen best over en weer, helder en in positieve termen: **wat kunnen jullie van ons verwachten, wat verwachten wij van jullie en waarom?** Beiden geven ook duidelijk hun grenzen aan: **wat kunnen/willen we wel, wat niet en waarom niet?**

- de infoavond bij de start van het schooljaar is noodzakelijk voor je om goed geïnformeerd te zijn over de leefregel van de school;
- de oudercontacten moet je volgens de ‘engagementsverklaring’ bijwonen om de begeleiding van je kind haar/zijn schoolloopbaan op een positieve en kritische manier op te volgen;
- afspraken rond de aanpak van ‘zorg’ moet je kennen om ze te kunnen opvolgen.

Inschrijfgesprekken en oudergesprekken zullen duidelijk maken dat dit niet altijd evident is. Taalbarrières moeten overbrugd worden, culturele verschillen zijn een feit (waar je bed staat, heb je als kind niet zelf in de hand!), negatieve schoolervaringen moeten omgebogen worden tot bereidheid tot samenwerking,... Sommige ouders ervaren de ‘bemoeienissen’ van de school als negatief omdat ze ouders een spiegel voorhouden waaraan ze niet (altijd) kunnen voldoen.

Voor het schoolteam is het met andere woorden belangrijk om weten wat er allemaal schuilgaat achter de info van ouders. Zo kan men juist inschatten welke aanpak best past.

De verwachtingen die de school en de ouders ten opzichte van elkaar stellen, moeten **realistisch en haalbaar** zijn.

- een schoolteam kan niet vragen dat ouders met een vingerknip kunnen voorzien in de beste leer-en leefomstandigheden;
- ouders hebben vaak en terecht torenhoge verwachtingen ten opzichte van het schoolteam. Maar, onderwijs op maat van elke leerling mag en kan niet gelijk gesteld worden met individueel onderwijs;
- ons onderwijs kan geen antwoord bieden op alle noden van de samenleving.
- ons onderwijs kan onmogelijk voldoen aan alle individuele verwachtingen van de ouders.

Het is daarom belangrijk een goed evenwicht te vinden in datgene wat nodig en haalbaar is, zowel voor de leerling en zijn ouders als voor het schoolteam.

Ook de verwachtingen van ouders ten opzichte van hun eigen kinderen zijn erg belangrijk. Als ouders hoge verwachtingen koesteren ten opzichte van hun kind, zullen kinderen meer gemotiveerd zijn om hun schoolloopbaan succesvol af te ronden. Onderzoek toont aan dat er heel wat verschillen bestaan in de effecten van de verschillende manieren waarop ouders betrokken kunnen zijn. De meest effectieve vorm van ouderbetrokkenheid heeft te maken met het ondersteunen en toezien op het studeren en het leren van het kind. Andere vormen van ouderbetrokkenheid bevorderen niet perse betere schoolresultaten. (aanwezigheid op schoolactiviteiten, huiswerk opvolgen, communicatie over schoolse activiteiten en schoolwerk). Maar, ze worden belangrijker als kinderen moeilijkheden op school ervaren.

1.2.6. Trots op

- De uiteindelijke doelstelling van ieders onderwijsloopbaan zou moeten zijn dat de leerling in kwestie **fier** kan zijn op wat zij/hij realiseerde of bereikte.
- Leraren maken daarin vaak het verschil.
 - wie herinnert zich niet die **leraren die veel betekenden** voor haar/hem?
 - **waarom** was dit zo?

- ouders die positieve ervaringen opdeden in hun school en in de school van hun kinderen, dragen deze, net als hun kinderen, hun leven lang mee.
In de media duiken vaak verhalen op van BV's die vertellen welke invloed een bepaalde leraar of onderwijservaring op hun levensvisie of studie/beroepskeuze had.
Terug kunnen blikken op **positieve onderwijservaringen** is met andere woorden belangrijk voor het welbevinden van de leerling en haar/zijn ouders.

Tips voor het gesprek in de ouderraad:

- wat verwachten jullie als ouders van het lerarenteam?
- wat verwachten jullie als ouders van het zorgbeleid op school?
- wat verwachten jullie als ouders van het kostenbeleid op school?
- welke zijn ouders hun rechten én plichten?
- wat zouden de verwachtingen van de leraren naar ouders zijn?
- wat zijn leraren hun rechten en plichten?
- hoe kunnen we elkaars verwachtingen inlossen?
- wat mogen we verwachten van leerlingen?
- wat mogen leerlingen van ouders en leraren verwachten?

2. OUDERS BETREKKEN IN HET VERHAAL

- Als ouder kan je wel eens **de 'grip'** verliezen op je kind. Het is op zo'n moment belangrijk dat je kan terugvallen op familie, vrienden, kennissen of professionelen waarmee je je ervaringen kan uitwisselen. Zo kan je een oplossing vinden voor je probleem, zo kan je bijsturen wat nodig is.

Het is belangrijk dat een schoolteam erover waakt dat **de leerling met zijn ouders betrokken wordt** in de bespreking van een probleemsituatie.

- vraagt de probleemsituatie om in eerste instantie alleen met de leerling of met de ouders besproken te worden, dan kan dit uiteraard;
- aarzel anders niet de zorgcoördinator, de leerlingenbegeleiding of de CLB-medewerker te contacteren om een probleemsituatie te bespreken;
- de leerlingenbegeleiding zal je informeren welke verdere stappen je eventueel moet ondernemen binnen de school, met het schoolteam of buiten de school, in samenwerking met het CLB of een andere welzijnsorganisatie.

Tips voor het gesprek in de ouderraad:

- wat verwachten jullie als ouders van het zorgbeleid op school?
- spreken ouders makkelijk de zorgcoördinator / leerlingenbegeleiding aan? Waarom wel? Waarom niet?
- welke drempels ervaren jullie in het zorgbeleid op school?
- welk is het verschil tussen het ambtsgeheim van de leraar/leerlingenbegeleider en het beroepsgeheim van de CLB-medewerker?
- wat zouden de verwachtingen van de leraren naar ouders zijn rond (gedeelde) zorg?
- wat zijn leraren hun rechten en plichten?
- hoe kunnen we elkaars verwachtingen inlossen?
- wat mogen we verwachten van leerlingen?
- wat mogen leerlingen van ouders en leraren verwachten?

3. EN ALS JE DOCHTER OF ZON SPIJBELT?

3.1. Aanbevelingen vanuit een leerling-en ouderfriendly invalshoek

3.1.1. Meer tijd besteden aan oudergesprekken

Denken is wijsmaken.

Ik kan mijzelf alles wijsmaken: dat ik slecht ben, laf, boosaardig, schuldig, ook al weet ik niet waaraan, en ook dat ik bijzonder ben, dapper, gul, goed en onschuldig, ook als ik dat niet bewijzen kan.

Maar ik kan mezelf niet wijsmaken dat ik gelukkig ben, als ik ongelukkig ben.

- De bekende 10-minuten-gesprekken tijdens oudercontacten zijn in de meeste gevallen voor ouders geen probleem. Is er wel een probleem, dan is deze tijd te kort. De leerling en haar/zijn ouders hebben dan **recht op meer tijd**.
- Dit tekort kan voorkomen worden door de leerling en zijn ouders **vroeger** uit te nodigen voor één of meerdere (begeleidings-)gesprekken. Dit kadert helemaal in de geest van het wederzijds engagement dat de ouders en de school met elkaar aangaan in een relatie van vertrouwen. Een maatregel is in het licht van deze aanpak **samen overwogen en is helemaal geen verrassing!**

- De **gespreksvaardigheden** van zowel de leraar als de ouders zijn belangrijk. Als professional moet de leraar hierover beschikken. Zo kan zij/hij een gesprek in goede banen leiden.

“Uw zoon is een plant.”, zei de leraar.

“We hebben ons dan goed voortgeplant!”, zegden de ouders.

Een ouder ervaart ieder gesprek over zijn kind ook **als een gesprek over zijn ouderschap**. Dat maakt ouders **kwetsbaar**. Respectvol omgaan met ouders en hun taak als opvoeders houdt in dat ouders voelen dat ze kunnen spreken over wat hen beweegt. Ze staan meer open om mee te zoeken naar oplossingen in een probleemsituatie. Ze voelen zich dan minder schuldig voor hetgeen er gebeurt.

- Door in gesprek te kijken naar de leerling, de opvoeding en de ouders, lukt het beter voor ouders en leraren **om besluiten te nemen in ieders belang**.
 - in een relatie van vertrouwen kan je met je dochter/zoon bespreken waarom er problemen zijn op school en wat je er samen aan wil doen;
 - aarzel niet zelf contact op te nemen met de school/de leerlingenbegeleiding als je vermoedt dat je dochter/zoon spijbelt. Leerlingen zijn specialisten in het omzeilen van afspraken (bus te laat, bandenpech, schriftvervalsing,...) terwijl jij als ouder je kind het best kent;
 - maak duidelijke afspraken met de school rond de opvolging van mogelijk spijbelgedrag;
 - maak duidelijke afspraken met je dochter/zoon omtrent de opvolging van de gemaakte afspraken.;
 - toon je tevredenheid over wat goed gaat!
 - blijf steeds bereid te werken aan de verbeterpunten.

Maar, wat moet je doen als je op de hoogte wordt gebracht van het spijbelen van je dochter/zoon?

- ouders worden niet graag op **een beschuldigende manier** op de hoogte gebracht van het spijbelen van hun dochter/zoon;
- scholen kiezen best **het gepaste moment en de gepaste wijze** uit om dit nieuws te melden. Niemand wordt graag op een ongepast moment op het werk lastig gevallen met de vraag waar dochter of zoon vertoeft;
- toon als ouder je bereidheid om, samen met je dochter/zoon, **mee te zoeken naar een oplossing** voor dit probleem in plaats van meteen een beschuldigende vinger uit te steken naar de school!

3.1.2. Samen voor een planmatige aanpak

“Dit doen wij. Wat gaan jullie doen?”

Het is belangrijk dat er **concrete en haalbare afspraken** worden gemaakt.

- **voor thuis:** wat wordt afgesproken in de relatie tussen de leerling en haar/zijn ouder(s) wat betreft opvolging van schooltaken, mogelijke afwezigheden,...?
- **voor op school:** welke afspraken zal de leerling opvolgen op school? Welke leefregels gelden op school? Welke afspraken maakt de school met de ouders?
- **voor thuis én op school:** Welke afspraken maken de ouders én de school wanneer de situatie niet verbetert, of wanneer er een terugval is?

3.1.3. En ondertussen?

- Voor een goede opvolging van de gemaakte afspraken is het belangrijk dat er **regelmatig contact** is tussen de school, de leerling zelf en haar/zijn ouders. Dit kan via een telefoontje, een mededeling in de agenda, via een oudergesprek of een oudercontact naar aanleiding van een rapportuitdeling...
- Blijft het probleem aanhouden, dan is het aangewezen te luisteren naar de **raadgevingen van de leerlingenbegeleiding en/of het CLB**. Deze organisatie oordeelt of de problematische afwezigheden voldoende redenen zijn om andere vormen van hulpverlening in te schakelen. (brugfiguur, welzijnsorganisaties, OCMW,...)

3.1.4. De schakels in de keten van vertrouwen bewaken

- Welk registratiesysteem een school ook gebruikt, het is belangrijk dat **de school op een juiste manier** omgaat met de gegevens hiervan.
 - een losstaand sms-je/what's app-je om een afwezigheid te melden kan onnodige ongerustheid bij de ouders in hun werksituatie veroorzaken;
 - een telefoontje is persoonlijker dan een sms;
 - een vraag stellen naar de afwezigheid klinkt beter dan een verwijtende mededeling;
 - een bezoek van een brugfiguur kan een schat aan informatie opleveren over de achtergrond waarom iemand afwezig is.

'Mijn dochter wilde perse thuis blijven als ik terugkeerde van het ziekenhuis na een chemokuur.'

'Ik werd gepest en zocht een uitlaatklep door in de stad te gaan dolen.'

- Elke boodschap vraagt met andere woorden om **een kader, een context**.
 - 'X was te vandaag te laat op school?
Mogen we de reden daartoe vernemen?'*
 - 'X was niet op school?
Kunt u ons op de hoogte brengen van de reden waarom?'*
 - ...
- Een goed bedoelde boodschap kan, zonder dat men het wil, ook **tegenovergestelde reacties** oproepen! Dit moet men vermijden. Het is belangrijk dat men op school consequent de boodschap geeft dat het noodzakelijk is om de lessen bij te wonen.
 - 'Je komt je zieke zoontje afhalen?
Zullen we je dochter dan ook maar mee laten gaan?'*
- Om het wederzijds vertrouwen te bewaken, gebeurt de aanpak van een spijbelprobleem best in een **vroeg stadium**. Het is belangrijk dat ouders **tijdig daaromtrent de juiste uitleg** krijgen. Op die manier blijft de vertrouwensband tussen de school en de ouders gegarandeerd.

- Even belangrijk is het gevoel dat vanuit de school meegegeven wordt door te wijzen op **het belang van de vertrouwensband** thuis. Geen enkel probleem is onoverkomelijk als er maar een oplossing kan gezocht worden in een sfeer van vertrouwen, zowel thuis als op school.
- Op school kan dit vertrouwen nog in de hand gewerkt worden door andere, op het eerste zicht niet daarmee verbonden, initiatieven. Bijvoorbeeld: het in ere herstellen van het **titularisuur**. Dit is een moment dat de klasleraar alleen kan zijn met zijn klas, dat zij/hij een informeel gesprek kan voeren over datgene wat er op dat ogenblik leeft in de klas. Naar preventie van spijbelen kan een titularisuur enorm bijdragen tot het **in stand houden van een goede band met de school**.
- Vroegere spijbelaars geven aan dat scholen met **een strenge en rechtvaardige opvolging** van hun spijbelgedrag leidden tot een opmerkelijke verbetering!

Tips voor het gesprek in de ouderraad:

- hoe ervaren ouders de oudercontacten?
- hoe ervaren ouders de kwaliteit van de gesprekken tussen ouders en school?
- hoe worden ouders op de hoogte gebracht van mogelijke problemen op school?
- waaraan moet een goed oudercontact beantwoorden?
- waaraan moete een goed oudergesprek beantwoorden? Vanuit de invalshoek van de ouders? En vanuit de invalshoek van de leraren? En vanuit de invalshoek van de leerlingen?
- hoe tracht men de 'moeilijk bereikbare ouders en leerlingen' toch te bereiken?
- hoe gaat men om met anderstalige ouders?

4. CONCRETE AANBEVELINGEN VOOR OUDERS

4.1. Ouderbetrokkenheid begint thuis:

**een ouderwijzer voor alles
wat u nog niet goed wist
en toch graag wilde weten**

Hoe kun je meewerken aan het leer- en ontwikkelingsproces van jouw dochter/zoon?

Hoe kunnen we jouw kinderen hun talenten tot bloei laten komen?

Een lijst van tips waaruit je die tips kan kiezen die geschikt zijn voor jou en jouw dochter/zoon.

Ouderbetrokkenheid doet ertoe.

Als school investeren in ouderbetrokkenheid is belangrijk omdat kinderen er beter van worden. (De Vries, 2010; Pomerantz, 2007) Het geeft een groot effect op het cognitief functioneren (intellectuele mogelijkheden) van kinderen, hun schoolprestaties, werkhouding en hun sociaal-emotioneel functioneren (gedrag, zelfbeeld, relaties met medeleerlingen). De kwaliteit van de manier waarop je als ouder betrokken bent is belangrijk: stimuleer je je kind in zijn groei naar onafhankelijkheid? Stimuleer je het leren van je kind? Doe je dit in een positieve sfeer? Benader je de mogelijkheden van je kind positief?

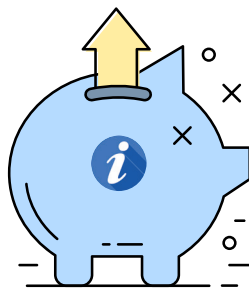
Ouders zijn onmisbaar in de schoolloopbaanbegeleiding van hun kind en voor het voorkomen van schoolverzuim-en uitval. Het positief effect van betrokken ouders is **sterker** bij kinderen met negatieve schoolse ervaringen. Het negatief effect van minder betrokken ouders is eveneens sterker bij deze kinderen. Dit is voor ons een belangrijke reden om vooral bij die groepen ouders die negatieve schoolervaringen opdeden, in te zetten op kwaliteitsvolle ouderbetrokkenheid! Vaak voelen deze ouders aan dat het schoolteam hen afstandelijk en bevooroordeeld benadert. Ouders houden zich dan afzijdig en kijken wat anderen doen. Ze voelen zich machteloos en denken geen veranderingen te kunnen waarmaken in het schoolse leven van hun kind. Scholen die meer contact zoeken met ouders - en in het bijzonder de doelgroepouders - ervaren dat deze ouders meer contact zoeken met de school. (Feuerstein 2000) Vragen en uitnodigingen tot participatie aan het schoolleven zijn belangrijker bij ouders die een minderwaardig zelfbeeld hebben. (Hoover-Dempsey, 2005)

Volgende aandachtspunten kunnen helpen om een betrokken ouder te zijn.

1. bied je kind veiligheid en geborgenheid. Opvoeden kan dan meer ontspannen gebeuren en een kind weet dat het steeds terecht kan bij zijn ouder(s);
2. bied een positieve leeromgeving aan je kind. Nodig je kind uit om te leren. Het is daarom belangrijk ervaringen te delen en te luisteren naar elkaar. In een sfeer waarin men elkaar graag ziet om wie men is, voelt een kind zich gewaardeerd en is het gemotiveerd om te leren;
3. consequent zijn is belangrijk om kinderen zin voor verantwoordelijkheid bij te brengen. Stuur rustig bij waar nodig, bevestig wat goed is! En verwacht daarbij alleen wat mogelijk en haalbaar is voor je kind;
4. probeer realistisch te zijn in je verwachtingen ten opzichte van je kind en ten opzichte van jezelf. Een kind leert op zijn eigen tempo. Probeer eigen verwachtingen en de verwachtingen van de school op elkaar af te stemmen;
5. verzorg jezelf als ouder. Een goede ouder neemt ook tijd voor zichzelf om het ouderschap vol te houden!

4.2. Algemeen

- jouw dochter/zoon is **leerplichtig (niet schoolplichtig) tot 18 jaar**. De leerplicht wordt door schoolplicht vervangen op het moment dat je dochter/zoon is ingeschreven in een school;
- de **toegang** tot het onderwijs is **kosteloos**, maar ouders weten via de **bijdrageregeling** welke kosten zij voor het onderwijs van hun kind bijkomend moeten betalen (maximumfactuur basis-onderwijs, schoolrekening secundair onderwijs). Een school is verplicht je bij inschrijving te informeren over de bijdrageregeling;
- informeer je **welke scholen bij jou in de buurt** liggen. Welke studierichtingen biedt men er aan? Welke school past bij de mogelijkheden van je kind? Waar kan je kind met zijn eventuele beperkingen/leerstoornissen best terecht? Hoe werkt het centraal aanmeldingsregister? Hoe moet ik hierin mijn schoolkeuze maken?

- kan deze school het onderwijs bieden dat je kind nodig heeft?
 - staat deze school bekend als goed?
 - hoe verloopt de aanmeldings- en inschrijfprocedure?
 - spreekt het pedagogisch project van de school je aan?
 - past de school bij je opvattingen over onderwijs en opvoeding?
 - kreeg de school een positief doorlichtingsverslag?
(te vinden op www.ond.vlaanderen.be)
 - is duidelijk op welke momenten in het schooljaar er geplande gesprekken (oudercontacten) zijn, wie daaraan deelnemen en welke de doelen van deze gesprekken zijn?
 - hoe spreken de ouders en leraren elkaar tussentijds als één van hen zorgen of vragen heeft? Is dat mondeling op een bepaald tijdstip of telefonisch of per mail?
 - zijn gesprekken laagdrempelig en op korte termijn af te spreken? Zijn er afspraken over de termijn waarbinnen leraren ouders hun telefoontje of mail moeten beantwoorden?
 - wat verwacht de school van gescheiden ouders?
 - is het zorgbeleid van de school jou bekend? Welke basisondersteuning geeft men? Op welke extra ondersteuning kunnen de leerlingen rekenen?
- **ga op bezoek** tijdens de opendeurdagen. Scholen maken deze bekend aan de schoolpoort, in de reclamebladen, op de website van de school, in het gemeentelijk informatieblad, ... Of maak een afspraak met de directie of een afgevaardigde van het schoolteam;
 - op de website van een school vind je meestal het schoolreglement en het opvoedingsproject. Het opvoedingsproject vertelt je waar een school voor staat: visie op leren, visie op opvoeden, visie op sancties, visie op...
 - **durf de weg te vragen** aan de schoolpoort want je vindt niet altijd even makkelijk de weg op een school(domein);
 - vraag of je eventueel **een rondleiding** kan krijgen zodat je weet waar jouw kind terecht komt;
 - voor de gezondheid, maar ook voor **een gezonde schoolloopbaan** van je kind: leer jouw dochter/zoon regelmatig, gezond en gevarieerd eten;
 - voor **een gezonde geest** in een gezond lichaam: doe jouw dochter/zoon sporten, laat haar/hem aansluiten bij een jeugdbeweging! En zorg voor voldoende nachtrust!

4.3. Klaar voor de school?

Een goed voorbereide inschrijving is bepalend!

Ouders hun inbreng doet ertoe! Ook leraren zien er de zin van in omdat ze een gezamenlijke verantwoordelijkheid ervaren en dragen. Een goede start bevordert een constructieve samenwerking voor een heel schooljaar!

- besteed **voldoende tijd** aan de inschrijving van jouw dochter/zoon;
- maak eventueel **een briefje met de vragen** die je hebt over/ rond de inschrijving, de school, de studies, de kosten, ...;
- waarvan wil je de school op de hoogte brengen? (talenten van de leerling, eventuele problemen, tips voor aanpak...);
- vraag voldoende **informatie over het studietoestand**, de mogelijkheden voor later, de leefregels op school, ...
- als je iets **discreet** wil vertellen, vraag dan of het gesprek in een apart lokaal kan doorgaan;
- vertel tijdens de inschrijving die **dingen waarvan je vindt dat de school dit hoognodig** moet weten (bijvoorbeeld belangrijke medische informatie);
- vraag voldoende **uitleg** bij het schoolreglement;
- vraag **uitleg** bij de engagementsverklaring die wordt afgesloten tussen de ouders en de school: wat verwacht de school van mij en wat kunnen wij van de school verwachten?
- vraag uitleg bij **de bijdrageregeling**. Een school is verplicht je deze te geven zodat je weet welke bedragen je moet betalen in de loop van het schooljaar;
- bespreek eventueel jouw **financiële situatie** zodat er afspraken kunnen gemaakt worden rond de betaling van de schoolrekeningen (bijvoorbeeld gespreide betaling);

- maak **positieve afspraken** met de school zodat jouw dochter/zoon met een positief gevoel kan starten op school (bijvoorbeeld rond fietspoolen, een meter of peter op school aanstellen, organisatie van sport, naschoolse opvang,...);
- vraag info over **de schooltoelagen**. Ook kleuters en basisschoolkinderen hebben recht op een schooltoelage onder bepaalde voorwaarden.

4.4. Gezond naar school

- denk vooruit en plan! Bereid je voor door alles wat nodig is om naar school te gaan, tijdig klaar te maken. Zo vermijd je haast en spoed op het laatste moment!
- laat jouw dochter/zoon **op tijd naar bed** gaan. De ideale bedtijd is voor elke leeftijd en elke persoon verschillend. Maar, voldoende nachtrust is belangrijk!
- maak bij jongere kinderen in het begin van het schooljaar samen de **schooltas klaar** om een al te **zware** schooltas te vermijden en om steeds het juiste schoolmateriaal en de juiste boeken bij te hebben;
- help jouw dochter/zoon in het begin de **LO-kledij** niet te vergeten op de dag van de les LO;
- geef **een gezond lunchpakket** mee in een herbruikbare boterhamendoos;
- leer jouw dochter/zoon **op tijd** naar school te vertrekken!
- meld jouw dochter/zoon tijdig af op school **als ziek** en maak afspraken rond de opvolging van de gemiste lessen;
- meld wanneer jouw dochter/zoon **gezond zal terugkeren** naar school;
- maak goede afspraken over de tijd die jouw dochter/zoon **achter de PC** doorbrengt; informeer naar de indrukken bij de bezochte sites;

- vermijd al te **gewelddadige** spelletjes op de PC;
- **vermijd** het vroegtijdig op vakantie te gaan, ook al is dit vaak goedkoper. Elke schooldag is belangrijk;
- ga niet naar jouw huisarts voor een **“dixit-attest”**. Hierin schrijft de arts dat de patiënt verklaart ziek te zijn geweest op bepaalde dagen. Voor een geldig attest moet de arts een ziekte vaststellen, een diagnose stellen.

4.5. Wat heb je vandaag op school geleerd?

- **informer** regelmatig naar datgene wat jouw dochter/zoon op school heeft gedaan en vraag wat ze ervan vonden. Belangstelling tonen opent vaak het gesprek over andere zaken waarmee je kind op dat ogenblik worstelt;

- probeer je een beeld te vormen van de sfeer op school: voelt je kind zich thuis op school? Wordt je kind er voldoende gemotiveerd? Voelt je kind zich gerespecteerd door de medeleerlingen en de leraren?
- kijk elke dag/regelmatig even in de (digitale) **schoolagenda**, het informatiekanaal bij uitstek! Durf op een opbouwende manier concretere informatie te vragen, zowel aan je kind als aan de leraar! (Welke normen moeten behaald? Welke doelstellingen worden met een bepaald project nagestreefd? Welk huiswerkbeleid heeft de school? Bied eventueel ondersteuning aan! (voorleesdag, beroependag,...))
- controleer regelmatig **de berichten** voor ouders in jouw eigen mailbox, op het digitale leerplatform of op de website van de school! Aarzel niet

bijkomende informatie te vragen over onduidelijkheden! (op school zelf, via mail, via de schoolagenda,...)

4.6. Wat is er op TV? Spelen we een spelletje?

- kijk **samen TV** en **praat** over de programma's. Anderstalige ouders doen dit best ook in het Nederlands. **Spreek jouw moedertaal** op alle andere momenten van samenzijn. Je moedertaal perfect beheersen is belangrijk om vlot Nederlands te leren spreken;
- speel regelmatig een leuk **gezelschapsspel** met jouw kind. Lees verhalen voor in je thuistaal en laat je kind dit navertellen in het Nederlands!
- doe elke week één of meerdere **leuke activiteiten** met jouw dochter/zoon! (samen pannenkoeken bakken, shoppen, samen sporten, familiebezoek, wandelen, theater -of bioscoopbezoek,...);
- een fijne activiteit hoeft niet langer dan een **kwartiertje** te duren! (uitstapje, zingen, naar de bibliotheek gaan, verhalen beluisteren, samen surfen naar leuke websites, ...).

4.7. En als het wat moeilijker gaat?

Algemeen:

Je kind opvoeden tot een volwassen persoon die verantwoordelijkheid kan dragen, is niet altijd even makkelijk. Je kind moet een aantal vaardigheden ontwikkelen om te kunnen functioneren in onze maatschappij. Een aantal vuisttips helpen om dit goed te laten verlopen.

- toon respect voor je kind: op een rustige toon vragen stellen nodigt uit om rustig te blijven. Zo leer je je kind ook respect te tonen tegenover andere;
- zie wat er omgaat in je kind en praat erover met elkaar. Respecteer elkaar in gesprekken. Bevestig wat goed is, stuur consequent bij welk gedrag moet gecorrigeerd worden;
- stimuleer je kind in het onderhouden van vriendschappen. Sta open om over teleurstellingen te praten met elkaar;
- bied een veilige en gezonde leefomgeving aan. Moedig je kind aan om voor zichzelf uit te maken wat het wil;
- leer je kind een probleemsituatie aan te pakken. Bekijk met elkaar de verschillende mogelijke stappen om een probleem op te lossen;
- leer je kind meer verantwoordelijkheid opnemen. Geef je kind daarom ook het nodige vertrouwen. Zo leert het wat kan, wat goed is, wat veilig en verantwoord is;
- probeer als ouder zelf het goede voorbeeld te geven: organiseer je goed, houd je aan afspraken wat betreft school/computergebruik/TV, ... , plan ontspanning na de inspanning.

Belangrijk voor de relatie met de school:

- breng de school correct op de hoogte in verband met **problemen die een gevaar kunnen betekenen** voor jouw dochter/zoon of haar/zijn klasgenoten: een probleem thuis, luizenplaag, hersenvliesontsteking, 'afwijkend gedrag', ...

- **voorkom pestgedrag:** maak duidelijk dat pesten niet kan en dat jouw dochter/zoon niet mag deelnemen aan pesterijen. De brochure 'Pesten aanpakken. Wat kunnen ouders doen' kan je daarbij helpen;
- voel je toch dat er iets fout loopt of wordt jouw dochter/zoon volgens jou gepest, **spreek dan de leraar aan.** Vraag op de eerste plaats dat men een oogje in 't zeil houdt! En volg je kind zelf op zodat je onmiddellijk kan ingrijpen wanneer er zich een probleem voordoet;
- bespreek bij probleemsituaties/pesterijen goed **de aanpak** met de leraar of de zorgcoördinator of de leerlingenbegeleiding;
- **het telefoonnummer of het mailadres** van de zorgcoördinator, de leerlingenbegeleiding en het CLB vind je in de schoolagenda en op de website van de school.

4.8. Contactmomenten

- **reageer** op brieven, uitnodigingen voor activiteiten en oudercontacten, telefoontjes van de school. Ook al kan je niet deelnemen aan een activiteit, door te reageren toon je je belangstelling en betrokkenheid;
- vraag **uitleg** bij onduidelijkheden;
- **communiceer zelf** ook met de school via de schoolagenda, een briefje, het rapport, een mail,...
- **spreek** gerust de leraren of de directie, de zorgcoördinator of de leerlingenbegeleider aan;
- **doe mee** aan de activiteiten op school of buiten de school waarbij de hulp of de inbreng van ouders wordt gevraagd. Of bied zelf jouw hulp aan!

4.9. Hoe kan je jouw dochter/zoon helpen bij het leren?

- toon **belangstelling** voor de taken en opdrachten van je dochter/zoon;
- toon dat jullie **tevreden** zijn over de manier waarop jullie dochter/zoon taken en opdrachten opvolgt;
- toon of laat voelen dat jullie **prijstellen op een goede opvolging** van taken, toetsen, opdrachten, ...
- stimuleer je dochter/zoon om **hulp te vragen**, thuis of op school;
- **ga naar de contactmomenten** op school of neem zelf, indien nodig, contact op met de school;
- **toon interesse** voor het studiekeuzeproces/de studiekeuze/het beroepskeuzeproces/de beroepskeuze van jullie dochter/zoon.

4.10. Hulp bij het rekenen of de les wiskunde (of een ander vak) kan bij jonge kinderen zijn:

- maak **samen rekenoefeningen**;
- **creatief** zijn in de aanpak is niet verboden!
- **oefen samen** onderdelen van de leerstof in zoals de tafels van vermenigvuldiging;

- **toon belangstelling** voor het vak;
- zeg hoe **belangrijk** de kennis van wiskunde (of een ander vak) is in het dagdagelijkse leven.

4.11. Algemene hulp bij het huiswerk kan zijn

Goede studiegewoonten zijn belangrijk. Ouders zijn belangrijk om deze te stimuleren! Zorg voor een rustige en aangename studie-en werksfeer thuis. Volgende tips kunnen helpen.

- geef je kind de kans zich na schooltijd te **ontspannen**;
- **vraag** of je dochter/zoon huiswerk heeft;
- zorg voor een **rustige en stimulerende** omgeving om het huiswerk te maken;
- spreek een **vast moment** af om het huiswerk te maken;
- praat over het huiswerk en help de vragen verkennen;
- vraag aan de leraar **hoeveel tijd** zo'n huiswerk normaal in beslag neemt zodat je een juist beeld krijgt van de nodige huiswerk- en studietijd. Je dochter/zoon krijgt daardoor tijd voor **leuke en ontspannende activiteiten**;
- motiveer je kind zelf zijn huiswerk te maken, maar sta open voor vragen;
- help je kind om zelf problemen op te lossen;
- toon belangstelling, bevestig wat je kind goed doet. Als je toch op fouten wil wijzen, doe dit dan met respect en beperk je opmerkingen! Huiswerk dient om te leren!
- beloon je kind voor de geleverde inspanningen;
- bespreek eventuele problemen rond het maken van het huiswerk met de leraar.

4.12. Hulp bij het lezen door jonge kinderen kan zijn:

Ouders kunnen een ongelooflijk belangrijke rol spelen in de taalontwikkeling en de ontwikkeling van intellectuele en sociale vaardigheden door de creativiteit van hun kinderen aan te wakkeren, te ondersteunen. Lezen is hiervan een mooi voorbeeld.

- lees voor in je thuistaal;
- praat ook **Nederlands** met jouw dochter/zoon;
- https://www.klasse.be/80190/eerste-hulp-bij-meertaligheid-3-tips/?utm_source=Klasse+-+Schooldirect&utm_campaign=15ca8fb18b-SCHOOLDIRECT_2017_05_02&utm_medium=email&utm_term=0_9b4882f742-15ca8fb18b-417930585
- vraag aan de leraar op **welk niveau** je dochter/zoon kan lezen. Vraag hoe je eventueel mee kan werken aan de verbetering ervan;
- zoek **samen** naar een fijn verhaal (in een boek, op het web) om voor te lezen! (zowel in het Nederlands als in je moedertaal!) Jouw dochter/zoon zal zich zo **meer gaan interesseren** voor lezen!
- **lees** voor, **bekijk** samen de plaatjes en **praat** erover!
- laat tijdens het voorlezen regelmatig **een stilte** vallen zodat jouw dochter/zoon kan nadenken en reageren!
- stel na elk onderdeel van het verhaal **een vraag**: ‘Wat gebeurde er? Wat betekent dat? Wat zal er verder in het verhaal gebeuren? Wat dacht je? Wat voel je?’

- laat jouw dochter/zoon een stuk tekst **voorlezen of navertellen**. Doe dit nadat je zelf dat stuk hebt gelezen of lees de tekst zelf nog eens goed voor nadat jouw kind de tekst voorlas. Zeg dat jouw dochter/zoon dit goed deed, vraag of zij/hij dit fijn vond! Verbeter onmiddellijk een fout gelezen woord;
- maak **afspraken** wanneer je voor zal lezen (na het werk, voor het slapen gaan, ...);
- spreek af om eventueel **beurt om beurt** het verhaal of stukken ervan voor te lezen;
- een verhaal snel voorlezen kan de opmerking uitlokken dat jouw dochter/zoon niet kan volgen. Te langzaam voorlezen kan gaan vervelen ... Het is goed dat zij/hij dit ervaart!
- schrijf **eens samen** letters of woorden;
- **lees zelf** een goed boek want lezen doet lezen; graag lezen leidt tot meer lezen. En meer lezen leidt tot beter lezen. De kinderen van nu zijn 'beeldschermkinderen' en lezen anders: meer non-fictie, minder fictie, meer elektronisch, minder op papier. Het leesgedrag van kinderen en jongeren verandert!
- ga naar de **bibliotheek**. Je vindt er een ruime keuze aan boeken op maat. Sommige bibs hebben zelfs 'luisterboeken' in hun aanbod!

Ruimer:

- **stimuleer je kind om creatief te zijn. Naast lezen kunnen kinderen op heel wat andere vlakken hun creativiteit uiten: muziek, dans, sport, verenigingsleven, academie, ...**

4.13. Vragen voor de oudercontactmomenten:

Ga naar de oudercontactmomenten die de school organiseert!

Wat wil je de leraar vertellen? **Waarover** heb je bedenkingen of vragen?

Schrijf dit eventueel op een papiertje.

Volgende vragen kunnen je helpen!

- **wat gaat goed, waar ben je fier op?**
- **wat zie je graag verbeteren?**
- **waar heb je hulp bij nodig?**

Vraag je op voorhand af **hoe** je wil buitenkomen na dit gesprek, wat je wil **bereikt hebben** op een opbouwende manier.

4.14. Tot slot:

- zoek **zoveel mogelijk contact** met de school door aanwezig te zijn waar nodig: de schoolpoort, activiteiten, informatieavonden, feesten, contactmomenten ...
- stimuleer het gebruik van **correct Nederlands** door belangstelling te tonen voor lezen, door zelf voor te lezen, door ook naar Nederlandstalige televisieprogramma's te kijken, door zelf te lezen;
- door **belangstelling te tonen** gaat jouw dochter/zoon makkelijker praten over al datgene wat er op school gebeurde, de leuke en minder leuke dingen;
- aarzel niet de directie, de zorgcoördinator of de leerlingenbegeleiding te **contacteren** als je vragen hebt;
- informeer naar de **leefregel** op school!
- **overleg** met de leraren eventuele problemen bij je dochter/zoon;
- sta erop dat jullie als ouders of opvoedingsverantwoordelijken **betrokken worden** in de zorg voor je dochter/zoon op school!

- ga **het gesprek** niet uit de weg: wat kan maken dat je de stap terug naar school zet? Schakel eventueel de hulp in van een tolk, van iemand die je vertrouwt, van een sociaal werker, ...
- als de school onvoldoende hulp kan bieden, ga dan hulp zoeken bij **welzijnsorganisaties** die willen samenwerken met de school van jouw dochter/zoon;
- **wees realistisch** in jullie vragen en verwachtingen: overleg wat wenselijk en haalbaar is voor alle partijen;
- maak **afspraken** rond de opvolging van de gemaakte afspraken: plan, do, check, act!

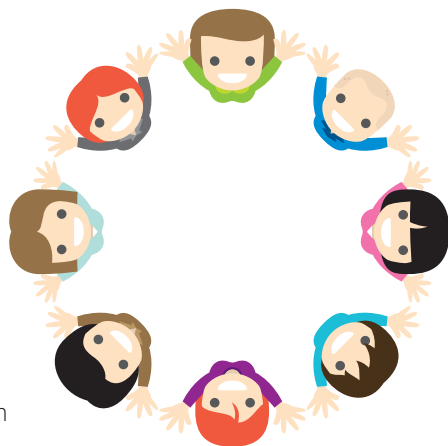
Tips voor het gesprek in de ouderraad:

- kies één van de onderwerpen die hierboven werden besproken. Wat kun je als ouder dan doen om een betrokken ouder te zijn?

5. AANBEVELINGEN VOOR SCHOLEN

- verwoord duidelijk in het schoolreglement/de leefregel/de engagementsverklaring **wat jullie van de ouders en de leerlingen verwachten** en **wat zij van jullie als school kunnen verwachten** wat betreft begeleiding en opvolging (aanwezigheidsbeleid, belang van oudercontacten, schoolloopbaanbegeleiding, rapportering, info en communicatie, ...);
- werk aan een **visie op preventie en aanpak** van schooluitval op maat van jouw school;
- zorg voor voldoende **draagvlak** bij het schoolteam, de leerlingen en de ouders;
- bespreek het zorgbeleid met leraren, leerlingen en ouders in de gekende participatieorganen zodat het **een gedragen zorgbeleid** is;
- werk aan het verhogen van de competenties van leraren om deze **visie naar de praktijk te vertalen**. Doe aan professionalisering wat betreft het omgaan met grensoverschrijdend gedrag. Coach hierin de leraren;

- draag zorg voor het lerarenteam want **topprestaties vragen om de topzorg!**
- vertaal je visie naar een **‘voelbare cultuur’** binnen de school: je bezorgdheid moet je voelbaar maken! Laat leerlingen schitteren met hun sterktes!
- investeer in **zorg binnen de school!** Zorg dat leerlingen in probleem-situaties op een methodisch verantwoorde wijze worden begeleid zodat ze terug worden gebracht tot (willen) ‘leren’;
- durf de weg te bewandelen van de realisatie van de leerplandoelstellingen naar **het welbevinden van de leerlingen, naar verbondenheid tussen de leerlingen;**
- doe dit op **het ritme van de leerlingen!** De inzichten van de neurowetenschappen zijn daarbij inspirerend!
- maak het mogelijk dat leerlingen **de ‘pauzeknop’** kunnen indrukken wanneer het nodig is;
- kijk over de schoolmuren heen naar **de andere initiatieven binnen de welzijnssector.** De hulp van de welzijnssector binnen het onderwijs opent perspectieven!
- maak **een handleiding voor ouders** in verband met het omgaan met een preventieve schorsing of definitieve uitsluiting;
- maak **een handleiding voor het schoolteam** in verband met het omgaan met ouders bij een preventieve schorsing of definitieve uitsluiting;
- maak **een handleiding voor ouders en leerlingen** in verband met de alternatieve wegen om een diploma SO te behalen. (flexibele leertrajecten, examencommissie Vlaamse Gemeenschap, deeltijds leren,...)

6. ENKELE AANBEVELINGEN VOOR HET BELEID

Voor deze brochure beperken we ons tot enkele aanbevelingen die in de relatie ouders-school- beleid belangrijk kunnen zijn. Dit onderwerp leent zich uitstekend om op de agenda te plaatsen van de ouderraad en/of de schoolraad!

- ouders moeten **beter geïnformeerd** worden over de **regels** van de school **rond afwezigheid**. Goede afspraken daaromtrent maken goede vrienden. Bovendien kadert dit mooi in de engagementsverklaring tussen ouders en school;
- de hardnekkige kern van ouders die hun kinderen niet naar school laten gaan, moet gemotiveerd worden dit wel te doen. Zij moeten zich **bewust worden** van het recht op en het belang van onderwijs voor hun kind;
- meer en meer jongeren behalen hun diploma voor **de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap**. Ze wedden als het ware op twee paarden. Ze schrijven zich in op een school en proberen het ook via de examencommissie. Die combinatie werkt spijbelgedrag in de hand...
- door het tekort aan huisartsen kan men vaak niet **tijdig een attest van de arts bezorgen** aan de school omdat niet meteen een afspraak met de behandelende arts kan worden gemaakt. Kunnen hierrond duidelijke afspraken worden gemaakt?
- preventie is de beste manier om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. **Structurele** maatregelen om armoede en kansarmoede uit de weg te ruimen zijn vereist. Tegelijk moet men vanuit de overheid en in het onderwijs **erkenning geven** aan de doelgroepen die het niet goed doen op dit ogenblik. Samen met deze maatregelen moet men het welbevinden van schoolteams, leerlingen en ouders op school stimuleren.

BESLUIT:

Met deze nota over de preventie en aanpak van schooluitval willen we als ouderkoepel ons steentje bijdragen in de bewustwording van de complexiteit van de preventie en aanpak van vroegtijdig school verlaten. Een leerling spijbelt niet zomaar, een ouder laat dit niet zomaar toe.

De vele tips laten voelen dat ouderbetrokkenheid onmisbaar is in de aanpak van het probleem. Maar, ook de leerlingen zelf en de scholen doen ertoe. Ook zij kunnen bijdragen tot een klimaat waar de leerling zich gelukkig voelt, tot een klimaat waar de leraar enthousiast haar/zijn onderwijsopdracht ter harte neemt.

NIET OP SCHOOL?

Naar school gaan
EEN KWESTIE VAN
VERTROUWEN

*“Ik wil dat mijn kind gelukkig is
op haar/zijn school.”*